

ÖTVENÉVES A FORUM KÖNYVKIADÓ

The Forum Publishing House is Fifty Years Old

A Forum Könyvkiadó 2007. november 9-én ünnepelte megalapításának 50. évfordulóját. Az Újvidéki Színházban megtartott díszülésen a házigazda és a vendégek üdvözlő szavai után Kasza József, a Forum Könyvkiadó Igazgatóbizottságának elnöke és Németh Ferenc igazgató-főszerkesztő méltatta a kiadó fél évszázados tevékenységét, majd Bordás Győző bemutatta *A Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1957–2006* című könyvet, Csáky S. Piroska pedig megnyitotta a kiadó ötven évéről készült dokumentumkiállítást.

Az ünnepség keretében adták át a 2006. évi Híd Irodalmi Díjat Deák Ferenc írónak és a Forum Képzőművészeti Díjat Novák Mihálynak, a bácskossuthfalvi 9 + 1 Művésztelep vezetőjének.

Az eseményhez tartozott, hogy november 15-én a kiadóban Lakatos Mihály a Magyar Köztársaság Oktatási és Kulturális Minisztériuma nevében átadta Hiller István Miniszteri Elismerő Oklevelét a Forum Könyvkiadónak.

Az alábbiakban az elhangzott köszöntőket és beszédeket közöljük, valamint az ünnepségen készült felvételeket és a Kiadó történetét bemutató kiállítás anyagának egy részét mutatjuk be.

Érkeznek a vendégek

ÜNNEPI KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Ünneplők, Hölgyek és Urak!

Amikor elvállaltam a Forum Könyvkiadó igazgatóbizottságának elnöki posztját, be kell hogy valljam, tartottam néhány dologtól. Attól nem tartottam, hogy ünnepelni fognak ezért a döntésemért, attól sem tartottam, hogy magamra maradok, mert azok a szakmabeliek, írók, szerkesztők, kritikusok, irodalomtörténészek, akik nem vállalták ezt a posztot, megígérték, hogy megadnak nekem minden szakmai segítséget, és ismervén őket tudtam, néhányukra számítani is lehet. Attól sem tartottam, hogy egy kerek évfordulót ünneplő könyvkiadó életébe fogok beavatkozni, mert meggyőződésem, hogy a jeles évfordulók, az ünnepi pillanatok felelnek meg leginkább arra, hogy lépünk, újítsunk, változtassunk. Attól tartottam, de attól viszont nagyon, hogy nem sikerül elindulni ezen az úton, kollégáim és munkatársaim az igazgatóbizottságban és maga az intézmény nem akar, vagy nem fog élni a határozott arculatváltás lehetőségével.

Szerencsére felesleges volt ettől tartanom, abban ugyanis, hogy ennek megteremtésük a lehetőségét, partnerekre találtam mind az igazgatóbizottságban, mind a kiadóban.

A politikát, a politikust, a közgazdászt, a jogászt és mindenki mást, a szó nem legszűkebb értelmébe vett szakmabelit, általában kritikával illetik, amint a kultúra közelébe merészkedik valamely bizottság élén, pedig sokkal egyszerűbb hasznosítani a nem szakbölcsész tudásunkat és gondolkodásmódunkat. Nem szeretném elbízni magam, de remélem, a Forum Könyvkiadónál ezen folyamat kezdetének lehetünk tanúi.

Ötvenéves a Forum Könyvkiadó, és mint azt több helyen is elolvashattuk, 1957 óta több mint kétezer kiadványt jelentetett meg, ami akkor is tekintélyes és tiszteletet parancsoló szám, ha tudjuk, az esztétikai mérce, vagyis a minőség és a mennyiség nem függnek össze egymással, különösen nem a könyvek esetében. Hozzátehetjük, nem ez a teljes igazság, hiszen a piacgazdaság törvényei lehetővé teszik, hogy a nagy példányszámban eladható kiadványok bevételéből támogassuk a magaskultúrát, a kortárs irodalmat, a verseskötetektől az irodalomelméleti szakkönyvig.

Amikor az ötvenéves könyvkiadóról beszélgettünk, egyik ismerősöm azt találta mondani, az ötvennél nagyobb és az ötten osztható számok az irodalmárokból sajátos tébolyt válthatnak ki, mondhatni begőzölnek, és minden bizonnyal megalapozott lelkiismeret-furdalásukat csillapítandó, viharosan ünnepi írásokat kezdenek fabrikálni, majd fondorlatosan másokat is rávesznek erre. Megvallom, akkor nem tudtam, hogy ez a mondat Esterházy Péter egyik regényéből való, de szerencsére, akitől hallottam, nem szeret idegen tollakkal ékeskedni, ezért azonnal közölte, hogy nem ő találta ki. Így most én is közölhetem, egy könyvkiadó évfordulója arra is remek alkalom, hogy új irodalmi ismeretekkel gyarapodjunk, akár olyan területről, amelyről magunktól nem igazán olvasnánk. A magam részéről a klasszikus művek híve vagyok, és mielőtt ráragadna az irodalmárok sajátos tébolya – amit egyébként nyomon is követhetünk a sajtóban –, elmondom, hogy a Forum Könyvkiadó minden szempontból kiemelkedő teljesítményét méltatva, amely a vajdasági magyarság kulturális felemelkedését szolgálta és szolgálja immár félszáz esztendeje, az én szívemnek a legkedvesebb az a sorozat, amely nemzeti öntudatunk ápolását, szellemi hovatartozásunk meghatározását segítette és segíti, ez pedig a Hagyományaink sorozat, amelyben nemcsak az alapokat jelentő Szenteleky Kornél munkái találhatók meg, hanem nagyon sok olyan anyag is, amely nélkül lehetetlen volna a továbblépés, fejlődés, többek között azért, mert az utolsó örület darabjaira szedte a vidéket. Gondolok itt Penavin Olga tanárnő korszakos munkájára, a szlavóniai népeletet bemutató néprajzi, helytörténeti és nyelvészeti könyveire, amelyekről a szakma legjelesebbjei is joggal és okkal mondták: Penavin Olga a szlavóniai magyar népelet áttekintő enciklopédiáját adta kezünkbe. Ugyanilyen

féltő odafigyeléssel és tisztelettel kell beszélnem mindazokról a nagyjainkról – Bori tanár úrról, Szeli tanár úrról, a tanszékalapító Sinkó Ervinről –, akiknek munkáit a Forum jelentette meg, és amely vaskos kötetek nélkül irodalmunk, kultúránk, nyelvünk s hagyományaink nem földelődtek volna, nem kapaszkodhattunk volna beléjük mi magunk sem, nem telítődne meg tartalommal a kifejezés: vajdasági magyar irodalom. És a felsorolást Szirmai, Szenteleky, Munk nevével kellene folytatnom, és eljutni a mostani klasszikusokig, hiszen a Forum Könyvkiadó körül, vagy éppenséggel benne, általa a valamikori diákok maguk váltak klasszikusokká, kötetek nem csak a vajdasági művelődési, irodalmi életet gazdagítják, de saját egyéniségüket, hangjukat is megtalálhatják megjelent könyveik által. Aztán pedig meg kell említenünk a sajtóságot külső fordításköteteket, amelyek sokkal előbbre tekintettek, s távolabb láttak, mint azt a korszak, a 80-as évek engedték volna, hiszen ezen merész kinézetű kötetekből ismerhették meg a magyar olvasók az olyan nagyszerű író művét, mint Danilo Kiš. Erre a kezdeményezésre épülhetett az a sokrétű és bonyolult kommunikáció, amit a szerb kultúrával kialakítottunk, kialakíthattunk, nem alárendelt, de értő, odafigyelő párbeszéd által, és aminek egy másik eredménye a Sava Babić-tal kialakított gyümölcsöző együttműködés, ami számomra külön öröm.

Nincs annyi idő és türelem, amennyi ahhoz kell, hogy felsorolhassuk a Forum ötvenéves tevékenysége alatt megteremtett értékeket, mind a könyveket, mind az alkotókat, mert ne feledjük, a kultúrának ezen a területén a kettő összefügg, író csak az lehet, akinek kötete jelenik meg, és talán nem is volna illő, hogy ezt éppen egy céhen kívüli tegye meg, amiképpen már utaltam, hogy jubileumi évben megtették ezt sokan okkal, joggal. Egy felnőtt születésnapját ünnepeljük. Ha az a felnőtt egy kulturális alapintézmény, akkor az ünneplő felkészítés mellett talán helye lehet néhány gondolatnak, mely nem bírálat, de nem is kerülhető meg. Az ötven év alatt a Forum Könyvkiadó igazgatói és főszerkesztői rendkívül fontos tevékenységet végeztek, még ha diktatúrák végével bátrabban és nem mindig egyértelműen beszéltek, írtak, gondolkodtak erről a kulturális közéletben dolgozók. Fontos tevékenységet, alaptevékenységet végeztek, ha az értelmiség, szellemi arisztokrácia képzését nevezhetjük így. A lehetőségek mindig is adottak voltak, adottak és szabottak, mára talán ez a keret csak pénzügyi jellegű, és nyoma sem maradt az ideológiáinak, de erről majd azok írnak és gondolkodnak, akik mélyebben elemzik könyvkiadónk tevékenységét. Én úgy látom, hogy az ötvenéves Forum nélkül szellemi gerincünk sem volna, de úgy is látom, hogy a Vajdaság legnagyobb könyvkiadójának lenni nemcsak dicsőség, hanem teher is, amely nyomás alatt az idő múlásával elfelejtjük, hogy a legnagyobb kiadó nem az egyetlen, az alapvető, nem az egyedülként meghatározó, hogy a párbeszéd a vajdasági magyar kultúrán belül is jó dolog, nem csak a többi nemzet kultúrájával, illetve az anyaországgal. Az évek folyamán egy kissé elnehezült a könyvkiadónk, a mi Forumunk. A rendszerváltásnak kö-

szönhetően egyre sokszínűbb kulturális tevékenységek – melyek az írott szóhoz köthetők –, nem mindig jutottak szóhoz a mi Forumunkban. És ha most arra gondolnak, hogy ezért következett be a váltás a Forum élén, akkor tévednek. A váltás azért következett be, mert egy nagyon hosszú, az előbb elmondott és leírt folyamat végére érkeztünk, amelyben nagyszerű pillanatok ötvöződtek az elnehezülés természetes folyamatává. A váltás pedig, bármennyire szeretnék is másként gondolni az ellendrukkerek – egyébként tipikusan magyar sajátosság önmagunk ellendrukkereinek lenni –, nem mehetett volna végbe együttműködő, jó hangulatú beszélgetések nélkül, amit nagyban megkönnyített, hogy a Forum Könyvkiadó hosszú évekig meghatározó egyéniségével gyerekkorunk óta ismerjük egymást, talán a hittanórák meghitt unalma alatt, vagy az egyházi találkozások által lettünk barátok. Amikor neki gratulálok, akkor a Forum Könyvkiadó ötvenéves történetében fontos szerepet betöltő minden jó szándékú egykori vezetőnek gratulálok, s megköszönöm a munkájukat, az ez alatt az ötven év alatt vajdasági magyar betűn felnőtt generációk nevében. Az újnak pedig abban a szellemben kívánok sok sikert, hogy egyetlen pillanatra se feledje, hogy a legnagyobbak mindig összetett és bonyolult a feladata, hiszen az övé a legteljesebb felelősség, de tőle függ a kisebb műhelyek iránti nyitottság és együttműködési készség is. Köszönöm, hogy meghallgattak.

KASZA József

Az Újvidéki Rádió hangszalagjáról levett szöveg

Az ünnepség művészhendégei: Vitkayné Kovács Vera és Kucsera Ágota

A FORUM KÖNYVKIADÓ 50 ÉVE

Azok, akik fél évszázaddal ezelőtt, 1957-ben, nem csekély erőfeszítéssel létrehozták az akkori jugoszláviai magyarság központi kiadóházát, a Forum Lap- és Könyvkiadó Vállalatot, úgy látták jónak, ha egy fedél alatt van a magyar lap- és könyvkiadás. A ház egyik fontos részlege, egysége a Magyar Szó mellett éppen a Forum Könyvkiadó volt, amely, a kezdeti, lassú kibontakozás után a jugoszláviai magyar írók fontos szellemi műhelye lett, a magyar nyelvű szellemi/irodalmi termékek melegágya, amely – mint ezt Csáky Sörös Piroska bibliográfiája is bizonyítja – a vajdasági magyarság szellemi tárházát az elmúlt fél évszázadban egy könyvtárnyi könyvvel, pontosan 2220 címszóval gazdagította, több milliós összpéldányban. Hiszem, hogy nincs olyan vajdasági magyar család, ahol ne akadna legalább egy-két Forum-kiadvány. Sokan mesekönyvein nőttek fel, majd tankönyveiből tanultak, kedvtelésüként pedig szépirodalmi kiadványait olvasták. Merthogy a kiadó kezdettől fogva sokszínű, értékközpontú

volt, jellegére nézve pedig szépirodalmi kiadó, amely írónemzedékeknek adott kifutási teret, közlési lehetőséget, s irodalmunk alakulástörténetére is számottevően hatott. Írói pályákat egyengetett, fiatal, kezdő tollforgatóknak adott esélyt, életműsorozatokat publikált.

Írói műhely-szerepét a mai napig megtartotta, s kezdettől fogva azon fáradozott, hogy az irodalmi termés legjavát publikálja. Itt teljesedett ki számos írói életpálya, itt lombosodott ki az 1950 áprilisában jelentkező fiatal hidások irodalmi munkálkodása, de később a Symposion-nemzedéké is meg az utánuk következő fiatalabb íróké is. A Forumból indult szinte valamennyi vajdasági magyar író. Hosszú, nagyon hosszú lenne a nevek felsorolása Sinkó Ervintől, Gál Lászlótól, Majtényi Mihálytól, Fehér Ferencről, Bori Imrétől, B. Szabó Györgytől kezdve Bányai Jánoson, Gion Nándoron, Gerold Lászlón, Bosnyák Istvánon keresztül Fekete J. József, Böndör Pál, Lovas Ildikóig vagy ifjabb Virág Gáborig.

A szerzők egy jelentős csoportját az újvidéki Magyar Tanszék tanárai alkotják, akik 1959-től, a tanszék megalakításától kezdődően mind a mai napig szoros kapcsolatot alakítottak ki a kiadóval és a közös munka eredményeként, az elmúlt évtizedekben több jelentős mű látott napvilágot. Gondoljunk csak Bori Imre irodalomtörténetére vagy Gerold László irodalmi lexikonára.

A kiadó műfaji sokoldalúsága nyilván abból adódott, hogy eleget akart tenni minden olvasói igénynek. Így produkciójában a politikai, történelmi, jogi, nyelvészeti és pedagógiai művek mellett helyet kaptak a tankönyvek, szótárak, bibliográfiák és vallási művek, de a helytörténeti és művelődéstörténeti munkák is. Külön gondot fordított a gyermek- és ifjúsági irodalomra, a szép, tetszetős könyvek megjelentetésére. Ehhez jelentősen hozzájárultak a kiadó által alkalmazott jeles könyv- és borítólapp-tervezők meg illusztrátorok Hangya Andrásról, Boldizsár Ivántól, Mirko Stojnićról kezdve Maurits Ferencig, Penovác Endréig, Szajkó Istvánig, Baráth Ferencig, Léphaft Pál, és Csernik Elődig. Ennek az igényes művészi munkáknak köszönhetően lett a Forum Könyvkiadó nemcsak a jó, hanem a szép könyvek műhelye is, tetszetős kiadványai pedig hazai és külföldi könyvfesztiválok díjazott munkái. A legtöbb elismerésben Kapitány László részesült, többek között Tolnai Ottó, Fehér Kálmán, Sziveri János meg Domonkos István kötetének megtervezéséért. A kiadó produkciójában, jeles művészek munkájának eredményeként, szép bibliofil kiadványok is napvilágot láttak, például Marko Ristić Bez mere című kötete. Itt szükséges szólnunk természetesen az 1957-ben alakult Forum Nyomdáról is, amely a kiadóval egyidős, amelynek fejlődése a kiadó kötetein is szépen tükröződik, s amelynek kiváló szakemberei jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy minél szebb, tetszetősebb és minőségesebb kötetek kerüljenek az olvasó elé. A kiadó megalakulásától kezdődően egészen az 1980-as évekig főleg a Forum Nyomdában készültek a könyvek, később más nyomdák is részt vállaltak ebben (mint például a Verzál,

az Ideál, az Agapé vagy a Daniel Print) de a kiadó és a Forum Nyomda hagyományosan jó üzleti kapcsolata mindmáig fennmaradt, s továbbra is ott készül a produkció egy része.

A Forumot a múltban is az jellemezte, hogy volt egy jó, állandó kis létszámú csapata, amely professzionális módon végezte munkáját, s ehhez kapcsolódott egy kiterjedt munkatársi kör, amelyben mindenekelőtt legjelesebb íróink kaptak helyet, de lektorok, korrektorok, szerkesztők is. A kiadó első igazgató-főszerkesztője Steinitz Tibor volt, őt követte Németh P. István, Juhász Géza, Fehér Kálmán, Bányai János, Bordás Győző, Toldi Éva, majd ismét Bordás Győző és végül, az év derekától – jómagam. Szerkesztőként itt dolgozott Kovács János, Fuderer Gyula, Tomán László, Knézy Mária, Ács Károly, Salgó Judit, Utsi Csaba, Szilágyi Károly, Árokszállási Borza Gyöngyi, Magossy László, Keck Éva, Bognár Antal, P. Nagy István és mások. Munkájukkal valamennyien nyomot hagytak a kiadóban, vagy mondjam úgy: beépítették munkájukat a könyvkiadó produkciójába.

S ha már a produkcióról beszélünk, érdekességként hadd mondjuk el azt is, hogy a Forum Könyvkiadó, amely 1957. február 8-án alakult meg, fennállásának első évében csak egyetlen kötetet tett le az olvasók elé: Brunet Elemér szerbhorvát nyelvkönyvét, amely voltaképpen az általános iskolák magyar tagozatainak részére készült tankönyv volt. Az évek múltával lassan kilombosodott a produkció, növekedett a megjelentetett művek száma. 1958-ban már 15, 1959-ben 49, az 1960-as évek után pedig átlagban már 60 címszót tettünk az olvasók elé, míg most 25–30 kötetnyit tesz ki évi produkciónk.

Fontos hangsúlyozni, hogy a kiadó keretében két – a vajdasági magyar irodalom és művelődés szempontjából jelentős – folyóirat jelenik meg: a Híd, amely térségünk legrégebbi magyar irodalmi folyóirata, tekintettel arra, hogy 1934-től folyamatosan jelenik meg a Létünk, amely 1971-ben indult, s amely a vajdasági magyar tudományosság egyik fontos műhelye. Mindkét folyóirat tekintélyes szerzői gárdát tud maga mögött: írókat, tudósokat, kutatókat, egyetemi tanárokat.

S ha már itt tartunk, hadd említsem meg, hogy a Forum keretében kerül sor évente két rangos elismerés: a Híd Irodalmi Díj és a Forum Képzőművészeti Díj odaítélésére.

A Forum a múltban is és most is a vajdasági magyar irodalom legjavát publikálta, és érezhetően serkentette íróink alkotótevékenységét. A hetvenes években időnként regény-, majd drámapályázatokat írt ki az irodalom serkentése érdekében. Mindemellert hathatósan ápolta a fordítási irodalmat is. Ennek eredményeként szerb, horvát, szlovén és macedón írók műveit ültette át magyar nyelvre, és domborította ki ezáltal is híd-szerepét e többnemzetiségű térségben. Így jelentette meg többek között magyar fordításban például, Ivo Andrić, Danilo Kiš, Vasko Popa, Meša Selimović, Miloš Crnjanski, Milorad Pavić, Aleksandar

Tišma, Boško Ivkov és mások munkáit. A kétnyelvű kiadványok sem jelentettek ritkaságot, így több szerb–magyar kötet is napvilágot látott, Ady Endre, József Attila, Radnóti Miklós, Illyés Gyula, Déry Tibor és mások irodalmi opusából.

A Forum Könyvkiadó fénykora az 1970-es, 80-as évekre esik, amikor még együtt volt a Forum-ház, s egy szerves egységet alkotott a nyomda, a kiadó és a könyvterjesztő, illetve amikor intézményes módon, évi rendszerességgel sor kerülhetett könyvek kivitelére és behozatalára. A rendszerváltás után, miután a Forum-ház is részeire szakadt, mostoha idők következtek, melyeket a háború még inkább súlyosbított. Csak nagy erőfeszítések árán lehetett, akár takaréklángon fenntartani a produkciót, és nagy erőfeszítésbe telt, hogy a könyvkiadás a legsúlyosabb években sem szakadjon meg.

Nagy-nagy köszönettel tartozunk egyébként mindenkori anyaországi támogatóinknak, melyekből a korábbi években több is volt, s melyek feladatát most egységesen a Szülőföld Alap vette át. Ugyancsak hálásak lehetünk alapítónknak is, a Tartományi Képviselőháznak, amely lehetőségeihez mérten pénzületi produkciókat, működésünket.

Az, ami még igen fájón érintette a kiadót a kilencvenes években, a munkatársak egy részének külföldre távozása volt. Több szerzőnk (a fiatalabb és középnemzedékből) Magyarországon vagy egyebütt keresett boldogulást. Megcsappant tehát munkatársaink létszáma, amellelt, az időközben átszervezett kiadónak immár egymagának kellett megoldania a könyvterjesztést, valamint a könyvkivitel és -behozatal, ami nem volt könnyű feladat.

A XXI. század küszöbén, vagy mondjam úgy: Európa küszöbén a kiadónak is szembe kell néznie az új kihívásokkal. A digitalizálással, az internettel meg a folyton változó olvasói igényekkel. A múlt pozitívumaira építve kell most minél pontosabban behatárolni az irányt, és az elkövetkezőkben azt kellene követni. Bővített munkatársi körrel, fiatal írók bevonásával és természetesen a kiadói terv frissítésével. Új, érdekes, színvonalas és olvasmányos művek közreadásával. Csakis így tarthatunk lépést a korrall meg a vajdasági magyar olvasók igényeivel. Végtére is ne feledjük, hogy fél évszázada éppen ezért alakították meg a Forum Könyvkiadót.

A kiadó jövőjét illetően, úgy tűnik, hogy a küszöbönálló státusváltozás, amelyet reményekkel várunk, megteremti majd a jobb, hatékonyabb ügyvitel feltételeit, de egyben a nagyobb anyagi biztonságot is. A könyvbusz pedig, amelyre a Szülőföld Alaptól kaptunk nemrég támogatást, a hatékonyabb könyvterjesztés érdekében, az év végétől vagy a jövő év elejétől új fejezetet nyithatna a vajdasági magyar olvasók könyvellátásában, hiszen gyakorlatilag házhoz szállíthatja majd a köteteket, olyan eldugott kis falvakba is, ahol évtizedek óta nem volt könyvárusítás. A kiadó internetes honlapján digitális formában elérhető köteteket és folyóiratszámainkat hónapról hónapra mind többen olvassák, a legújabb kimutatás szerint havonta mintegy négyezren. Nos, ilyen irányban

haladunk, s csak idő kérdése, mikor jelenik meg nálunk is az első „hangskönyv”, vagy mikor vásárolhatunk egy irodai használatra alkalmas digitális nyomdagépet, amely lehetővé tenné, hogy kis példányszámban, önálló módon, s ami igencsak fontos: olcsón nyomtassunk szépirodalmi műveket, vagy akár tankönyveket is.

NÉMETH Ferenc

Oklevél Bányai Jánosnak...

...és Toldi Évának

Tisztelt Fórum Könyvkiadó, kedves barátaink, együttműködő partnereink!

Engedjék meg, hogy a Szabadkai Magyar Főkonzulátus valamennyi munkatársa tisztelettel köszöntse Önöket fennállásuk 50 éves jubileuma alkalmából.

A fél évszázad alatt végzett áldásos nevelő, oktató és felvilágosító tevékenységük, a több ezer kiadott mű felbecsülhetetlen értéket képvisel a vajdasági magyarság identitásának, nyelvének megőrzésében, szellemi erejének fejlesztésében. Ez a gigászi munka különösen szembetűnő, ha azt belehelyezzük a társadalmi és politikai történések ötven éves folyamatába, a nem mindig vitamentes környezetbe.

Köszönet érte!

Kívánjuk, hogy aktivitásuk, erejük ne lankadjon, kívánjuk, hogy kiadói tevékenységhez egyre könnyebb gazdasági háttér párosuljon, hogy egyre többen igényeljék kiadványaikat, hogy egyre több fiatal legyen állandó, érdeklődő partnerük. Mindehhez alkotói erőt, egészséget és munkásikereket kívánunk a Kiadó valamennyi munkatársának és olvasóik nagy táborának.

Szabadka, 2007. november 09.

*Nagy Ferenc
főkonzul*

Nagy Ferenc szabadkai főkonzul köszöntője

BIBLIOGRÁFIÁNKRÓL

Hölgyeim és Uraim!

Nekem ma itt az volna a tisztem, hogy bemutassam Csáky Sörös Piroska immáron valamennyiünknek a kezében tartott vaskos könyvét: a Forum Könyvkiadó ötven éve minden kiadványának bibliográfiai adatait tartalmazó kötetét, azaz a nem kevesebb mint 2220 könyvünk szakmai leírását.

Eddigi kiadói munkám során e könyvek kétharmada megszületésénél magam is jelen voltam, s több száz könyvet szerkesztettem, s mindazt, amit ez az adatgyűjtemény tartalmaz, nagyon személyesen éltem át. Ezért nem egyszerű elfogultág nélkül beszélnem e munkáról, mint ahogy nem volt könnyű megírnom e kiadvány előszavát sem, mert egy hivatalosnak nevezhető bevezető csakis az objektív tényeket veheti figyelembe, mellőzve minden szubjektivitást. Hogy ez mennyire sikerült, megítélik azok, akiket e történeti rész is érdekelni fog. De azt nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a vajdasági magyar szellemi élet minden bizonnyal szegényesebben alakult volna a Forum Könyvkiadó nélkül. Bori

Imre már negyed évszázaddal ezelőtt fogalmazott akképpen, hogy a jugoszláviai magyar irodalom és művelődés kiteljesedése el sem lett volna képzelhető egy ilyen jellegű intézmény létrehozása nélkül. E bibliográfia „száraz” adatai bizonyítják ezt a legjobban. De azt is, hogy az első egyedi irodalmi művek mellé hogyan sorakoznak föl előbb a pedagógiával, tehát az oktatással kapcsolatos szakmai jellegű kiadványok, majd az itt élő népek irodalmának tolmácsolásával, fordításban megjelenő művek, s ugyanakkor, hogyan ismertettük meg a magyar irodalom jeles személyiségeinek munkáit a velünk együtt élőkkel.

A Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének megszületésével a vajdasági magyar tudományosság is kezd kibontakozni. Az irodalomtudomány körébe tartozó munkák után bontakozik ki a kötetekbe szerkesztett néprajzi gyűjtés anyaga, mely megszüli az első néprajzi jellegű tudományos földolgozásokat. De itt nőnek ki a nyelvészek, kritikusok, szociográfusok. A Kiadó ezzel párhuzamosan teret adott immár a képzőművészetnek, a művelődés- és helytörténetnek, hagyományápolásnak, költészeti és prózai antológiáknak... Közben megszületik az igény komoly regény-, és ifjúságiregény-pályázat kiírására, amelyek talán legszebb sorozatainkat eredményezik. Aztán mind jelentősebb irodalmi művek hívják föl a figyelmet egy feljövő nemzedékre, amely a Symposium Könyvek sorozatban találja meg önmaga kifejeződési formáját. A hetvenes évek derekától – megint csak e bibliográfia tanúságai alapján mondhatjuk – újabb komoly sorozatok beindítását teszi szükségessé az izmosodó kiadói élet, s „alapozódnak” a Kismonográfiák, a Forum Kiskönyvtár, majd a Hagyományaink, az életműveket prezentáló kiadások, s indul az elsőkötetesek könyves tára. Közben a doktori disszertációk egész sora jelenik meg. Fellendül a néprajzkutatás és a helytörténetírás, vallási tárgyú könyvek jelennek meg, miközben sorvad az egy huzamosabb időben rendkívüli módon támogatott ún. politikai kiadványok száma. S akkor még nem is beszéltünk a gyermek- és ifjúsági irodalomról, ami a kezdetektől fogva jelen van kiadói tevékenységünkben.

Talán nem túlzok, ha azt mondom, ebben az öt évtizedben legalább három írói nemzedék nőtt föl a kiadó nem kis segítségével és ösztönzésével.

Csáky S. Piroska könyvét lapozva jutunk ezekre a megállapításokra, mint ahogyan arra is, hogy a kilencvenes évek nehéz megpróbáltatások elé állították a kiadót, de akkor is fenntartotta magát. Sőt éppen abban az időben érnek be komoly alapozó művek. Egész múltunkat átfogó olvasókönyvek, összegező irodalomtörténetek, lexikonok, kitűnő tanulmánykötetek, szintetikus népmesegyűjtemények, néprajztudósi munkák, népzenénket tudományosan klasszifikáló és az egyetemes magyar folklórkincsbe besoroló többkötetes művek. Először egyházi jellegűek is. Szellemi súlyuknál fogva is komoly munkák, amelyekre az egyetemes magyar irodalom- és művelődéstörténet méltán figyelt föl, s mondjuk ki ezt is, számtalanszor elismerésben is részesítette, hol akadémiai titullal fejet hajtva, hol a legrangosabb díjakkal méltányolva a vitathatatlan eredményeket.

Azt se feledjük el, hogy a kiadó műhelymunkájának kialakításában jelentős, sőt talán akkor sem túlzok, ha azt mondom, rendkívüli szerepe volt a két folyóiratának, a Hídnak és a Létünknek. Az előbbinek a folyamatos irodalmi, az utóbbinak pedig a társadalomtudomány terén betöltött ösztönző szerepe révén. (Hogy ez mennyire igaz, tessék csak föllapozni a Híd repertóriumát is.)

Elhangzott már az ötven év alatt megjelent könyvek száma, de felhívnam a figyelmet még egy adatra. A kötetvégi elmaradhatatlan, az eligazodást elősegítő névmutatóban több mint 2000 név szerepel, ami azt jelenti, majdnem ennyi íróval, költővel, kritikussal, műfordítóval, elő- és utószóíróval, szerkesztővel, illusztrátorral, műszaki szerkesztővel volt – mondjam így – közvetlen kapcsolatban a kiadó.

És amire még föl szeretném hívni az önök és a bibliográfia leendő használóinak a figyelmét. Először jelent meg olyan, a teljesség igényével készült adattárunk, amely most már minden tételhez ún. szakjelzetet is mellékel (szaknyelven ETO-számokat). Ezek a szám-, betű- és írásjel-kombinációk elsősorban a szakembereket, s mindenekelőtt a könyvtárosokat igazítják el egy-egy könyv nyelve, műfaji besorolása, tartalmi csoportosítása és tárgyi szempontú visszakeresése szempontjából. Ezt a munkát utólagosan is elvégezni az akkor még nem létező majd negyven esztendőre is – ez Csáky S. Piroska komoly filológiai munkájára vall. Módszeréről, meglátásairól maga a szerző is vallomást tesz bevezető tanulmányában, amelyet Ilia Mihály szegedi professzor úr – idei Szenteleky Kornél irodalmi díjasunk – magánlevelének idézetével valamennyiünk számára is plasztikusan érzékeltet. A levélben pedig többek között ez áll: „A Forum Könyvkiadó bibliográfiája hatalmas opus... Olvasmánynak se kutya! Olvasom örömmel és gyakran elszontyolodom: ezt se ismerem, azt se. Annyi a soha nem látott könyv, hogy már most az olvasás másodnapján érzem, az öröm mellett ez amolyan öngyötrő olvasmány is...” Kimondhatjuk bátran: Csáky S. Piroska bibliográfiájával – képletesen szólva –, a kiadónak nemcsak önarcképét festette meg, hanem életnagyságú portréját is.

Végezetül: Ebben az ünnepi pillanatban, amikor megalakulásunk fél évszázadát ünnepeljük, örömmel tölt el, hogy immáron több mint három évtizede (s ebből húsz évet vezető beosztásban) részt vehettem ebben a nemes munkában, miközben néhány könyvvel és szerkesztői munkámmal magam is hozzájárultam e bő irodalmi és művelődési termés megszületéséhez. Büszke is vagyok az eredményekre, s köszönöm mindazoknak, akik együtt tudtak működni a kiadóval.

BORDÁS Győző

*Újvidék, 2007. november 8.
(Szerkesztett változat)*

NÉHÁNY SZÓ A JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSRÓL

Mit, miért, hogyan képzeltünk bemutatni?

A Forum kiadói tevékenységét. Hogy vázoljuk az ötven év munkáját.

A hogyanról kissé bővebben. A hely, ahol bemutatásra kerülnek a Forum Könyvkiadó fél évszázadának dokumentumai, nem tette lehetővé, hogy a teljesség igényével mutassunk be mindent, amit fontosnak tartottunk volna. Csak felvillantottunk néhány fontos mozzanatot a kiadó életéből régi fényképeken, néhány írást a gazdag irodalomból, ami a kiadó életére és jeles dátumaira vonatkozik, és természetesen kiadványaiból mutatunk be egy válogatást. Mint minden válogatás, ez is tetszőleges. Mások bizonyára nem ezeket a könyveket mutatták volna be, esetleg másként csoportosították volna őket. Valójában azt hiszem, így is érzékeltetni lehet a fontosabb kiadványtípusokat, sorozatokat. Nem a szerzők kötetét mutatjuk be – azt megtalálja az olvasó a bibliográfiában (ki mikor, mit publikált) – hanem a kiadványok külső megformálását, kinézését, a formakereséstől a sorozatokon keresztül, a nagy Jugoszlávia tagköztársaságai-val közösen készített kiadványoktól az egyedi művészi produktumokig.

Mivel nem volt lehetőség arra, hogy tárolókba kerüljön minden típuskiadvány, ezért fotókollázs segítségével mutatjuk meg a kiadványok sokrétűségét, sokszínűségét. Tartalmi és formai változatossággal, sokrétűséggel állunk szemben, ha végignézzük az előcsarnokban kiállított táblákat. Míg a kötetben a bibliográfia anyagát időrendben soroltuk fel, addig a tárlaton a tartalmi változatosságra, a könyvek küllemének sokféleségére szeretnénk irányítani a figyelmet. A képanyagon viszont a kiadó élete, a vendégül látott írók sokasága (akiknek a művét kiadta a Forum), a kiadó részvétele a különböző helyszíneken megrendezésre kerülő könyvkiállításokon (Újvidék, Belgrád, Budapest, Frankfurt) stb. kísérhető figyelemmel. Nehéz lenne kiválasztani az első dokumentumfotókat. Ide sorolható mindenképpen Sinkó Ervin, Miroslav Krleža és mások látogatása a Forumban, de a képen még fiatal költők, írók képe is kordokumentumnak számít. Az utolsó könyvbemutatón készült képet dátumszerűen is ismerjük: 2007. március 22-én Esterházy Péter irodalmi matinéján készült. Ő is a kiadó vendége volt, és látogatását tekintettük a jubileumi ünnepeksorozat bevezetőjének.

Röviden arról, ami a tárlaton látható. Elsősorban a sorozatokat emelném ki: KÖVEK, HAGYOMÁNYAINK, ET, GEMMA stb., az életműként kiadott összegyűjtött műveket: Sinkó Ervin, B. Szabó György, Herceg János, Bori Imre, Kalapis Zoltán könyveit, a Kismonográfiákat, a Forum kiskönyvek tudományos ismeretterjesztő kötetait, néhány tankönyvet (alsó tagozatok és középiskolák számára és egyetemi tankönyveket), a nyelvtanulás könyveit (szerb és magyar vonatkozásban), a háziolvasmányok induló kiskönyveit, a *regénypályázat* kötetait (1. és 2. kiadását), egyéb kiadványokat vajdasági szerzők tollából (prózai műveket, versesköteteket, gyermek- és ifjúsági könyveket, tanulmány- és esszéköteteket, drámaszövegeket, színházi kritikákat, tanulmányokat, a sikerkönyvekből (nagy példányszámú művek kivételre), a fordításirodalomból a délszláv szerzők művét magyarul (köztük a Nobel-díjas Ivo Andrić összegyűjtött műveit), bibliofil kiadásokat, alapozó műveket (bibliográfiákat, lexikonokat), néprajzi, művelődéstörténeti és nyelvészeti jellegű munkákat, valamint képzőművészeti albumokat. Természetesen nem hagyhattuk figyelmen kívül a politikai kiadványokat sem, hiszen a nyolcvanas évek végéig nagy számban jelentette meg a kiadó az ilyen jellegű munkákat is (Tito összegyűjtött munkáit, a JKSZ dokumentumait, az Önigazgatás útmutató füzetait), mezőgazdasági és egyéb kiadványokat.

A tárolókban: elismerések (a díjazott könyvek közül: Tolnai: Agyonvert csipke c. kötete), albumok és alapozó művek láthatók. Köztük Bori Imre A jugoszláviai magyar irodalom története c. könyvének legújabb (2007) kiadása.

A mi tarka mezei bokrétánk remélhetőleg nem fog elhervadni...

Köszönöm a figyelmüket, és kérem, hogy az ünnepség hivatalos része után tekintsek meg a tárlatot. A helyszínen bővebb információkkal is szolgálhatunk a kiadó munkatársaival, és szívesen válaszolunk az érdeklődők kérdésére.

CSÁKY S. Piroska

A KIADÓRÓL

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim!

Bori Imre tanár úr irodalomtörténetében olvasom a következő mondatokat: „Új könyvet kap az olvasó, új könyv díszíti a kirakatokat. Itt készült nálunk. Magyar könyv, a mi talajunkból fakadt, a mieink írták, mirőlünk szól, mi adtuk ki, mi vesszük szeretettel kezünkbe, nézegetjük, forgatjuk, mint szülők a régen várt, első gyereket.” Nos, ezek a mondatok tíz évvel öregebbek, mint a Forum Könyvkiadó, ugyanis 1947-ben vetették papírra őket, a *Téglák, barázdák* c. antológia előszavában. Roppant beszédes tud lenni – az elsődleges jelentésén túl is – ez a néhány, a korra jellemző lelkesedéstől fűtött mondat. Jelzi először is azt, hogy e tájon mindig kivételes örömet jelentett egy könyv megjelenése. És nyilván nem azért, mert jól díszíti a kirakatokat – bár kirakat-esztétikai szempontból ez sem elhanyagolható kvalitás –, hanem azért, mert a könyv pontos

Lakatos Mihály köszöntője

és fontos visszajelzést ad arról, hogy ott, ahol kiadták, van szellemi élet, szellemi kapacitás, kapacitás és igény egyaránt, mert egyik nem működik a másik nélkül. Hiába van kapacitás, ha nincs igény rá, és hiába lenne igény, ha nincs kapacitás. A Délvidék ilyen szempontból – hogy egy kis pesti szlenget is keverjek bele – „jól el volt eresztve” a XX. században. Sem tehetségekben nem mutatkozott hiány, sem az igényre nem lehetett panasz. De hogy visszatérjek az idézetre: „*Magyar könyv, a mi talajunkból fakadt...*” – olvassuk, és ez azt is jelzi, hogy az itt kisebbségbe szakadt magyarság megértette, hogy milyen szerepe van a könyvnek, a magyar szónak, egyáltalán: a kultúrának az identitás megtartásában. Az anyaország is meglepetten veszi tudomásul majd egy idő után, hogy az új szelek, amelyek felrázzák, felkavarják a magyar irodalom állóvizét, a legerőteljesebben éppen a Vajdaság irányából fújnak. Gondolok itt a Symposium-nemzedék jelentkezésére és a magyar irodalomra gyakorolt erőteljes hatására.

Nos, mindezekben különösen jelentős szerepe volt az immáron 50 éve létező Forum Könyvkiadónak, amely fél évszázada a délvidéki könyvkiadás és kultúra egyik legerősebb bástyája. A vajdasági magyar művelődési élet igen sokat köszönhet a Forumnak és munkatársainak. Nézzük a tényeket: 2220 megjelent könyv a legkülönbözőbb műfajokban, olyan egyetemlegesen jelentős írók életműveinek kiadása, mint Sinkó Ervin, Szirmai Károly, Kalapis Zoltán, Gion Nándor, Szenteleky Kornél vagy a már emlegetett Bori Imre, és a lista hosszan folytatható volna, fiatal írónemzedékek indítása, köztük a már szintén említett

Symposion-nemzedéké. Kétnyelvű Ady-, József Attila-, Radnóti- és Weöres Sándor-kötetek kiadása, nagy magyar írók, mint Illyés, Déry, Móricz, Kodolányi stb. műveinek letétele a vajdasági magyar olvasó asztalára, irodalomtörténet szerb nyelvű kiadása, jugoszláviai írók műveinek magyarra fordítása (mintegy 100 mű), akiket a magyarországi közönség is a Forumnak köszönhetően ismerhetett meg stb. Ebből is látható, hogy a Forum nem egyszerűen egy kiadó, amely könyveket ad ki, hanem sokoldalú, küldetéstudattal is rendelkező intézmény, amely egyaránt gondot fordított a hagyományok ápolására és az ifjúság pátyolgatására, ellátta nemcsak a vajdasági, de a Kárpát-medencei magyarságot is értékes kiadványokkal, irodalmi pályázatokat hirdetett, serkentve a regény- és drámaírást, nem feledkezve el a gyermekirodalomról sem, ugyanakkor gondot fordított a jugoszláv–magyar kapcsolatok ápolására is. Közben átélte egy diktatúrát és egy rendszerváltást, és ma úgy ünnepelhetjük fennállásának 50. évfordulóját, hogy 2007-ben is több mint kéttucatnyi művel ajándékozta meg olvasóit. Olyan teljesítmény ez, amely előtt illik fejet hajtani, amely elismerésének mindössze egy szerény bizonyítéka a magyar kulturális miniszter, dr. Hiller István által kiállított miniszteri elismerő oklevél.

Persze, nagy formátumú személyiségek nélkül kevés jelentékeny dolog történik a világon, így volt ez a Forum esetében is. Bordás Győzőről Bori Imre azt jegyzi föl, hogy az 1990-es évek igazi nyeresége az ő regényeinek megjelenése volt. Nos, elmondhatjuk immár, hogy az ő személye a Forum számára is hasonlóan nagy nyereség volt. Ügyszeretete, munkabírása, igényessége, meggyerő modora nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Forumról az elmúlt zaklatott 17 év után sem kell múlt időben beszélnünk. Hogy ez miként sikerült neki, arról részletekbe menően nyilván memoárjaiból fogunk értesülni. Mindenesetre, köszönet érte. Ismereteim szerint a Forum, Bordás igazgató úr leköszönése után is jó kezekbe került, tehát bizakodva kezdheti az újabb ötven évet.

A magyar kulturális minisztérium nevében is gratulálok a nagyszerű teljesítményhez, és ehhez méltó további sikereket kívánok az eljövendő fél évszázadra.

LAKATOS Mihály

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

**AZ ÚJVIDÉKI FORUM KÖNYVKIADÓ
MEGALAPÍTÁSÁNAK**

ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

A VAJDASÁGI ÉS EGYETEMES MAGYAR KULTÚRA
ÉRDEKÉBEN KIFEJTETT SZÍNVONALAS ÉS KITARTÓ
TEVÉKENYSÉGÉRT

MINISZTERI ELISMERÉSBEN

RÉSZESÍTEM.

BUDAPEST 2007. MÁJUS 25.

DR. HILLER ISTVÁN
MINISZTER

ELSŐKÖTETÉSEK, PRÓZA, VERS,
GYERMEKIRODALOM

Vársely Tiborral

A HÍH folyóirat ünnepén: Bányai János, Ács Károly, Alekszandra Tréna és Hübli Sándor

Csuka Zoltán és a Magyar művelődéspolitikai körkép elkészítésénél a Magyarországi Képzőművészek Szövetségében, 1974-ben

Hárgyó Andrásnál

János Áronnál

János Lászlóval az MFK elnökségénél és Föld István taggyűlésénél

Szerkesztőségénél a Képzőművészek Szövetségében

Orsik Gábor

Kornát György

VENDÉGEINK

Milovitsz Nikkolajevics

Prókai & Horváth, Budapesti Könyvtár, Magyar Könyvtári Társulás

Csontos Sándorné

Zakariás István és a család az Árpád Hotelben

Hárszegi János Esterházy Péter emlékére

DRÁMAIRODALOM – SZÍNHÁZ
 ÜTLEÍRÁS, HUMOR

1964. évi folyamán megjelent film- és könyv-jegyzék

1. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 1. kötet

2. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 2. kötet

3. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 3. kötet

4. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 4. kötet

5. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 5. kötet

6. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 6. kötet

7. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 7. kötet

8. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 8. kötet

9. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 9. kötet

10. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 10. kötet

11. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 11. kötet

12. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 12. kötet

13. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 13. kötet

14. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 14. kötet

15. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 15. kötet

16. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 16. kötet

17. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 17. kötet

18. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 18. kötet

19. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 19. kötet

20. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 20. kötet

21. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 21. kötet

22. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 22. kötet

23. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 23. kötet

24. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 24. kötet

25. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 25. kötet

26. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 26. kötet

27. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 27. kötet

28. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 28. kötet

29. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 29. kötet

30. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 30. kötet

31. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 31. kötet

32. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 32. kötet

33. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 33. kötet

34. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 34. kötet

35. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 35. kötet

36. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 36. kötet

37. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 37. kötet

38. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 38. kötet

39. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 39. kötet

40. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 40. kötet

41. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 41. kötet

42. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 42. kötet

43. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 43. kötet

44. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 44. kötet

45. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 45. kötet

46. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 46. kötet

47. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 47. kötet

48. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 48. kötet

49. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 49. kötet

50. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 50. kötet

51. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 51. kötet

52. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 52. kötet

53. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 53. kötet

54. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 54. kötet

55. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 55. kötet

56. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 56. kötet

57. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 57. kötet

58. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 58. kötet

59. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 59. kötet

60. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 60. kötet

61. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 61. kötet

62. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 62. kötet

63. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 63. kötet

64. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 64. kötet

65. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 65. kötet

66. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 66. kötet

67. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 67. kötet

68. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 68. kötet

69. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 69. kötet

70. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 70. kötet

71. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 71. kötet

72. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 72. kötet

73. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 73. kötet

74. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 74. kötet

75. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 75. kötet

76. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 76. kötet

77. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 77. kötet

78. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 78. kötet

79. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 79. kötet

80. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 80. kötet

81. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 81. kötet

82. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 82. kötet

83. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 83. kötet

84. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 84. kötet

85. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 85. kötet

86. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 86. kötet

87. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 87. kötet

88. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 88. kötet

89. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 89. kötet

90. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 90. kötet

91. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 91. kötet

92. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 92. kötet

93. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 93. kötet

94. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 94. kötet

95. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 95. kötet

96. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 96. kötet

97. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 97. kötet

98. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 98. kötet

99. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 99. kötet

100. A SZÉNYESEK (film) - 1964. évi 100. kötet

A viládközlekedésnek adták átja Szeber Károly Olimpia című karkötés-alkotását - Szeged, 1976.

KÖNYVES RENDEZVÉNYEKEN

Vegel László, Miksa Mihály és Keresztes László

A Várkonyi úton

Könyvünk és sorsunk

A könyv sorsát mindig is a társadalom alakította. A régi időkben a könyv a hatalom szolgálatában állt, a királyi udvarokban és a pápai kúriákban. A reneszánsz korban a könyv a polgári társadalom szolgálatába állt, a könyvtárak és a könyvtárosok segítségével. A modern korban a könyv a kultúra szolgálatába állt, a könyvtárak és a könyvtárosok segítségével. A könyv sorsát mindig is a társadalom alakította. A régi időkben a könyv a hatalom szolgálatában állt, a királyi udvarokban és a pápai kúriákban. A reneszánsz korban a könyv a polgári társadalom szolgálatába állt, a könyvtárak és a könyvtárosok segítségével. A modern korban a könyv a kultúra szolgálatába állt, a könyvtárak és a könyvtárosok segítségével.

A Fomán úton a fiatalok könyvtárában 1999-ben... Vegel László, Benita Gyöngyi, Tóth Éva, Kőrösi Ferenc és a könyvtárosok munkatársai

Filip David Miksa Károly

Vajtaica Sándor könyvtárának ünnepélyes a helyi névnapon

Az újpesti könyvtárban

MŰFORDÍTÁSOK

Mironid Pavic, a Káiser írója szerelje a Kladovon. A Eurokronon, valamint Bogdan Antic, Mironid Pavic és Tamara Livić társaságában.

Ákos Kertész, Aleksandar Stanić, Borislav Jovanović.

VAJDASÁGI MAGYAR IRODALOM –
A KÖNYVTERMÉS EGY RÉSZÉ

*A kiállítást összeállította Csáky S. Piroska
Fotók: Aleksandar Jovanović, Csernik Előd és Góbor Béla*

THE FORUM PUBLISHING HOUSE IS FIFTY YEARS OLD

The Forum Publishing House celebrated the 50th anniversary of its foundation on the 9th November 2007. At the ceremonial assembly held in the Újvidéki Színház theatre after the congratulatory speeches of the host and the guests, József Kasza, the Chairman of the Board of Directors and Ferenc Németh, the managing-general editor, spoke with appreciation of the activities and achievements of the past fifty years, and then Győző Bordás presented the book *Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1957–2006* (Bibliography of the Forum Publishing House 1957-2007). Following this Piroska Csáky S. opened an exhibition documenting the past five decades of the Publishing House.

On this occasion the 2006 *Híd* (Bridge) Literary Award was handed over to Ferenc Deák and the Forum Fine Arts Award to Mihály Novák, the leader of the 9 + 1 artists group and Fine Arts Colony at Moravica.

As part of these celebrations, on the 15th November, in the name of the Hungarian Ministry of Culture and Education, Mihály Lakatos handed over István Hiller Minister's Certificate of Merit.

Hereinafter we present the congratulations and speeches delivered, and photos taken during the celebrations, as well as material from the exhibition documenting the history of the Publishing House.